

в картинних галереях, навчальних природничих кабінетах університетів, на художніх виставках.

Достатньо уваги приділено працям вітчизняних музеологів, культурологів, інших фахівців (М. Біляшівський, Ф. Шміт, О. Хорошунова, Л. Велика, Р. Маньковська, С. Пустовалов, Ю. Ключко, С. Руденко, О. Гончарова, Т. Сафонова тощо). Водночас поза увагою Т. Бегаль залишилися дослідження українських фахівців: доктора технічних наук, професора Л. Гріффена [5; 6] і кандидата історичних наук, доцента, заслуженого працівника культури України О. Титової [7; 8], присвячені питанням теорії та практики створення експозицій.

Т. Бегаль запропонувала власне бачення періодизації розвитку музейної експозиції: класичний — XV—XVIII ст.; модерний — XIX—XX ст.; постмодерний — кінець XX — перша чверть XXI ст. (с. 27).

У другому розділі "Еволюція музейної експозиції в контексті історичного та культурного розвитку людства" (с. 50—101) авторка монографії розглянула протомузейні форми; надала характеристику особливостям розвитку колекціонування в

античній культурі, у періоди Середньовіччя, Відродження, Просвітництва; простежила зародження, становлення й розвиток методів і принципів експонування музейних предметів. З добою Відродження авторка пов'язує формування перших музейних експозицій (с. 62). У цьому розділі дослідниця запропонувала власну періодизацію еволюції та структуру музейної експозиції (с. 95).

Третій розділ "Пріоритетні напрями розвитку музейної експозиції в умовах цифровізації" (с. 102—144) присвячено використанню новітніх технологій у процесі проектування експозиції, створення "віртуальних" музеїв тощо. Авторка подала власну класифікацію таких засобів, а також типологію "віртуальних" експозицій (с. 107).

Монографію Т. Бегаль доцільно використовувати під час підготовки фахівців у галузі музеології, культурології, мистецтвознавства (істориків мистецтва, дизайнерів), архітекторів. Напрацювання дослідниці стануть корисними і у практичній діяльності музеїв України, насамперед художнього профілю. Книга також зацікавить усіх шанувальників музейництва.

Список літератури

1. Diderot D. *Salons*. Paris : Gallimard, 2008. 608 p.
2. Дідро Д. Думки про малярство. Харків : Мистецтво, 1937. 368 с.
3. Goethe's Sämtliche Berufe in fundvierzig Banden. Leipzig : Philipp Reclam jun, S. A., 1858. Bd. 35 — Bd. 37.
4. Гете Й.-В. Поезія і правда : збірник. Київ : Мистецтво, 1982. 280 с. (Пам'ятки естетичної думки).
5. Гріффен Л. Музей як соціокультурний феномен. *Ніжинська старовина*. 2012. Вип. 14. С. 5—10.
6. Гріффен Л. О. Музейний експонат та експозиція. *Український технічний музей: історія, досвід, перспективи* : матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (30—31 трав. 2013 р., м. Севастополь) / відп. ред. Л. О. Гріффен. Київ, 2013. С. 57—60.
7. Титова О. М. Збереження нерухомих пам'яток археології в заповідниках та музеях. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2004. Вип. 7. С. 106—110.
8. Титова О. М. Збереження нерухомих пам'яток археології в заповідниках та музеях. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2009. Вип. 15. С. 83—86.

Дмитро Кенін,

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник

відділу ретроспективної бібліографії Книжкової палати України

Надійшла до редакції 1 травня 2024 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 027.54ЛННБУ(477.83-25):021]:005.591.6](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.5(334).18-24

Валентина Мудроха,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,

старша дослідниця, завідувачка відділу бібліотекознавства

Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника,

e-mail: mudrokhavalentyna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9508-227X>

Інноваційний розвиток бібліотеки: проєктні рішення та грантові програми

Мета статті. Висвітлено досвід участі Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника у програмі "Велика реставрація" національного проєкту "Велике будівництво" (2021), а також у грантовій програмі "Культурна спадщина" від Українського культурного фонду (2023; 2024). **Методологія**

© Мудроха В., 2024

*дослідження передбачає використання комплексу дослідницьких методів: аналізу, синтезу, класифікації та систематизації теоретичних даних, аналітичного й документознавчого аналізу. **Наукова новизна дослідження:** 1) розглянуто концепції розроблених проєктів, їхні особливості та специфіку реалізації; 2) окреслено очікувані результати; 3) визначено, що процес оцифрування, з одного боку, сприяє збереженню та захисту унікальних, рідкісних та цінних видань, а з іншого — дає змогу створити страховий фонд бібліотеки; 4) репрезентація на офіційному вебсайті установи цифрових колекцій і надання до них відкритого доступу 24/7 сприяє розкриттю фондів ЛННБ України ім. В. Стефаника, оприлюдненню для широкого загалу багатой історико-культурної спадщини та національного надбання. **Висновки.** Залучення в межах грантових проєктів додаткових коштів і закупівля обладнання дає змогу ЛННБ України ім. В. Стефаника не тільки поліпшити матеріально-технічну базу, а й зреалізувати більше творчих і креативних проєктів. Участь бібліотеки у відкритих проєктах і грантових конкурсах позитивно впливає на професійний розвиток працівників, оскільки забезпечує набуття нових навичок і знань, пов'язаних зі специфікою розроблення й ефективного втілення на практиці інноваційних ідей.*

Ключові слова: Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника; Український культурний фонд; національний проєкт; грантова програма; оцифрування; страховий фонд бібліотеки; цифрова колекція

Постановка проблеми. У сучасних умовах функціонування Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника (далі — ЛННБ України ім. В. Стефаника) відбуваються її системна трансформація й модернізація, пошук та опанування нових напрямів діяльності, впроваджуються сучасні форми й методи роботи. Рушійною силою інноваційного розвитку установи є проєктна діяльність, у процесі якої відбувається командна співпраця провідних фахівців книгозбірні й генерування креативних ідей.

В умовах обмеженого бюджетного фінансування керівники бібліотек залучають до розв'язання поточних проблем позабюджетні кошти міжнародних і вітчизняних фондів, виділених у межах різноманітних програм і грантів. ЛННБ України ім. В. Стефаника неодноразово брала участь у конкурсних відборах всеукраїнських проєктів, серед яких: програма "Велика реставрація" національного проєкту "Велике будівництво" (2021), грантова програма "Культурна спадщина" (2023, 2024) від Українського культурного фонду (далі — УКФ).

Отже, вважаємо актуальним дослідження особливостей реалізації зазначених програм у ЛННБ України ім. В. Стефаника.

Аналіз досліджень і публікацій. Інноваційно-проєктну та грантову діяльність ЛННБ України ім. В. Стефаника висвітлено в публікаціях генерального директора бібліотеки В. Ферштейя [3], завідувачки відділу бібліотекознавства В. Мудрохи [3—6], наукових співробітниць установи Н. Зубко [2; 5; 6], Г. Мельник-Хохи [2—6] і Н. Попадюк [3—5].

Мета статті — проаналізувати особливості та результати реалізації інноваційних проєктів у ЛННБ України ім. В. Стефаника.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2021 р. ЛННБ України ім. В. Стефаника взяла участь у програмі "Велика реставрація" у межах національного проєкту "Велике будівництво".

Програма була розрахована на 2021—2023 рр. і передбачала відновлення історичних пам'яток та об'єктів культурної інфраструктури. На початку березня 2021 р. було створено експертну групу, яка здійснювала відбір проєктів і подальший моніторинг виконання робіт із реставрації. Провідні фахівці установи розробили стратегію збереження пам'ятки культурної спадщини "Комплексна реставрація пам'ятки архітектури початку ХІХ ст. будівлі ЛННБ України ім. В. Стефаника", яка здобула позитивні відгуки спеціалістів і посіла 17 місце в рейтингу установ, що мали здійснювати заходи з реставрації та модернізації.

Згідно з проєктом було заплановано розв'язати нагальні проблеми бібліотеки: 1) комплексне оновлення матеріально-технічної бази; 2) удосконалення конструктивної співпраці між бібліотекою та місцевими органами влади; 3) налагодження ефективної комунікації з користувачами.

Перше завдання передбачало комплекс реставраційних робіт: дахове покриття, зовнішнє декоративне оздоблення фасаду, зміцнення фундаменту будівлі, дерев'яні віконні заповнення першого та другого поверхів в головному корпусі бібліотеки по вул. Стефаника, 2, облаштування й модернізація прилеглої території як громадського культурного простору.

Друге завдання мало на меті посилення співпраці з відомими громадськими діячами, письменниками, істориками, краєзнавцями Львова й України у форматі зустрічей, дискусій, конференцій і круглих столів.

Налагодження ефективної комунікації з користувачами бібліотеки неможливе без створення комфортних умов для забезпечення творчого й інтелектуального дозвілля, а отже, вирішення цього завдання було покладено в основу успішної реалізації проєкту. План передбачав здійснення модернізації наявних автоматизованих інформаційно-бібліотечних систем та впроваджен-

ня в діяльність бібліотеки прогресивних інформаційних і цифрових технологій, що сприяло б зростанню кількості користувачів і розширенню доступу до вітчизняної та закордонної інтелектуальної спадщини.

Через широкомасштабне вторгнення РФ на територію України 2022 р. виділені на реалізацію зазначеного проєкту кошти було повернуто до державного бюджету. Водночас завдяки ефективній управлінській політиці керівництва бібліотеки вдалося облаштувати громадський науково-культурний та інформаційно-комунікативний креативний простір. 14 вересня 2023 р. відбулось урочисте відкриття Меморіального читального залу імені Тетяни та Омеляна Антоновичів і Меморіального читального залу імені Івана Крип'якевича відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Створення музейно-експозиційного, дослідницького комплексу було однією зі складових частин розробленої стратегії збереження пам'ятки культурної спадщини "Комплексна реставрація пам'ятки архітектури початку XIX ст. будівлі ЛННБ України ім. В. Стефаніка".

Читальні зали мають ознайомлювати відвідувачів з основними віхами життя та діяльності видатних постатей вітчизняної історії. Зокрема, відтворено інтер'єр кабінету І. Крип'якевича, представлено музейні предмети, культурні цінності, історичні реліквії, особисті експонати національного значення, приватні бібліотеки вченого-історика та меценатів — засновників Фондації Антоновичів. Відвідувачі можуть відчути атмосферу, в якій працював знаний історик, ознайомитися з його працями та особистими речами.

У Меморіальному читальному залі імені Омеляна та Тетяни Антоновичів не тільки відтворено інтер'єр, в якому жила родина, а і облаштовано автоматизовані робочі місця, де читач може працювати з рукописними й оцифрованими документами, отримати довідки на базі архівної спадщини національного та світового значення. Успішна реалізація проєкту стала можливою завдяки фінансовій підтримці меценатів: О. Свіцова — президента "Федерації водного поло України", Почесного консула Республіки Туреччина у Львові, Ю. Котика — громадського діяча, популяризатора української культури у світі.

У червні 2023 р. ЛННБ України ім. В. Стефаніка за фінансової підтримки Українського культурного фонду розпочала реалізацію проєкту "Книжкова спадщина Наукового товариства імені Шевченка (1874—1913): цифрова колекція", який пройшов конкурсний відбір за програмою "Культурна спадщина" (ЛОТ 1. "Диджиталізація"). У рейтинговому реєстрі програми серед інших

установ ЛННБ України ім. В. Стефаніка посіла почесне 11 місце (263 бали). Тривалість виконання проєкту — 5 місяців (червень—жовтень). Він був приурочений до 150-річного ювілею НТШ — найстаршої української громадської наукової інституції, яка свого часу надала відчутного імпульсу розвитку національної культури, науки та книговидавництва. У межах анонсованого проєкту було заплановано оцифрувати книжкові видання, що відображають перший (1873—1891) і другий (1892—1913) періоди діяльності товариства.

Цифрова колекція покликана розкрити унікальні фонди ЛННБ України імені В. Стефаніка, відкрити доступ читачам до книжкових пам'яток, що становлять національне надбання, репрезентувати широкому загалові багату культурну спадщину України.

У процесі реалізації грантової програми від УКФ було здійснено повнотекстове оцифрування 500 видань. Це здебільшого доробок провідних науковців і громадських діячів, частину з яких репресовано радянською владою, а саме: М. Возняка, І. Верхратського, В. Гнатюка, М. Грушевського, М. Залізняка, О. Колесси, О. Кониського, І. Кревецького, В. Леонтовича, І. Нечуя-Левицького, С. Руданського, К. Студинського, Ю. Федьковича, І. Франка, Т. Шевченка, В. Щурата та інших авторів. Тематична палітра праць, виданих НТШ, широка: Україна й український народ, його життя та розвиток на різних етапах історії, географія, етнографія, усна народна творчість, українська мова, право, культура, мистецтво тощо. Попри дисциплінарне різноманіття, автори усіх праць обстоюють ідеї суверенності та незалежності України, пропагування українських цінностей та ідентичності. Деякі з оцифрованих видань, випущених до 1939 р., є частиною фонду Бібліотеки НТШ, про що свідчать марки на оправі та форзаці, штампи на титульній та інших сторінках книжкового блоку.

Створення цифрової колекції є надзвичайно копіткою процедурою, що передбачає поєднання різних технологічних процесів і відповідних груп спеціалістів, зокрема: фахівці з комплектування відбирають документи; технологічні фахівці сканують; куратор колекції розробляє структуру й розподіляє документи за розділами; вебфахівці забезпечують дизайнерське оформлення колекції; каталогізатори оформлюють метадані; фахівці, які відповідають за публікацію колекції на порталі книгозбірні, забезпечують її збереження.

Для репрезентації колекцій використовують програмне забезпечення АБІС Alerph. Специфіка функціонування цифрової бібліотеки ЛННБ

України ім. В. Стефаніка полягає в потребі її інтеграції з базами даних Aleph, що містять метадані у форматі MARC2, метайнформацію про видання та наявні цифрові примірники, зокрема захищене MARC поле 530, обране для зберігання шляху до цифрової копії відповідного документа на електронному ресурсі книгозбірні.

Нині доступ до цифрової колекції можливий для всіх охочих 24/7 на офіційному вебсайті ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Для ознайомлення з повнотекстовими копіями видань слід перейти у розділ "Цифрові колекції" зі сторінки електронного каталогу за покликанням: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=file&file_name=find-b-new&local_base=%20E2.

Окрім формування цифрової колекції "Книжкова спадщина Наукового товариства імені Шевченка (1874—1913)" із повнотекстовими копіями видань, команда проєкту працювала над створенням страхових копій, що надзвичайно важливо в умовах війни, коли щодня є небезпека знищення оригіналів фондів бібліотеки.

Страховий фонд — це впорядкована сукупність цифрових повнотекстових копій оригіналів рукописного, книжкового, архівного фондів і колекцій спеціалізованих видань. Його формують для збереження документної інформації та організації доступу до неї широкої аудиторії. Страхові копії потрібні для всіх особливо цінних, зокрема й унікальних, документів, незалежно від часу, матеріалу та техніки їх виготовлення, а також для всіх описів та інвентарних книг фондів, що містять особливо цінні справи.

Страхову копію документа створюють через сканування у форматі окремих зображень, тобто текст і зображення на паперовому носії перетворюють на цифровий аналог. Під час сканування виготовляють три типи цифрових копій для зберігання документів:

1. *Майстер-копія* — містить найповнішу інформацію й використовується для відновлення документа у разі його втрати; має бути високої якості, потребує довготривалого зберігання та обмеженого доступу.

2. *Робоча копія* — відтворюється з майстер-копії; має бути високої чи середньої роздільної здатності; допускається стискання тексту за умови збереження читабельності.

3. *Службова копія* — виробляється з робочої, зазвичай низької роздільної здатності. Призначена для попереднього перегляду й розміщення на вебсайті; допускається стискання тексту, не обов'язковими є виправлення та висока роздільна здатність.

Оцифровані документи зазвичай зберігають у форматах *.tiff, *.jpg та *.pdf. Для сканування страхової копії застосовують формат *.tiff; формат *.jpg використовують для створення технічної робочої копії, а формат *.pdf — для виведення опрацьованої електронної копії.

Майстер-копії документів зберігають на сервері та у цифровій бібліотеці з формуванням raid-масивів, що запобігає втраті інформації. Цифрові дані з вбудованих носіїв доцільно копіювати на зовнішні носії. Їх стан перевіряють щорічно, і у разі виявлення ознак руйнування, матеріали переносять на інші носії; відповідність файлів перевіряють за допомогою контрольних сум.

Отже, під час створення страхових фондів документів і матеріалів одночасно виготовляють два комплекти: недоторканну страхову копію, яку зберігають окремо від оригіналу, та користувацьку копію, призначену для онлайн-перегляду в цифровій бібліотеці.

Реалізація проєкту передбачала використання відповідного обладнання та комплектування до нього, придбаних коштом грантодавця:

1. Комп'ютери Vinga Wolverine D4956 (I5M32G3060W.D4956) (2 шт.) з операційною системою Windows 11 для забезпечення робочих місць щонайменше двох виконавців проєкту. Техніку використовували у процесі формування бази даних бібліографічних описів на основі інсталюваної у бібліотеці автоматизованої системи Aleph, оцифровування колекції книг та опрацювання цифрових копій.

2. Ноутбук ASUS Vivobook S 15 OLED K3502ZA-L1280W використовували як портативний пристрій для під'єднання до сканерів для оцифровування документів, що зберігаються в дев'яти розрізних відділах-фондоутримувачах бібліотеки й розташовані в різних локаціях міста, а також для проведення презентаційних заходів у комплексі з проєктором, наявним у бібліотеці.

3. Мережеве сховище (накопичувач) NAS Synology DS420+. Система створена на базі універсальної ОС Synology DiskStation Manager (DSM), призначена для організації обліку, впорядкування цифрових копій документів, забезпечення збереженості не тільки страхових копій, а й сформованої цифрової колекції.

4. Сканери Fujitsu SV600 (2 шт.) застосовували для виготовлення цифрових копій.

5. Багатофункційний пристрій Canon iR-2425 (2 в 1, принтер-сканер) слугував для документального супроводу проєкту (копіювання й роздрукування матеріалів).

6. Пристрій безперебійного живлення APC Back-UPS 750VA убезпечував від втрати інформації у процесі сканування під час аварійного вимкнення електроенергії.

7. Сканери штрих-кодів Xkancode B1 1D (4 шт.) із професійним високопродуктивним механізмом сканування CCD, підтримкою зчитування друкованих та екранних штрих-кодів 1D використовували для опрацювання видань під час створення бібліографічного запису на них в автоматизованій бібліотечно-інформаційній системі Alerh.

Придбана комп'ютерна та цифрова техніка значно розширила можливості бібліотеки щодо продовження розпочатих проєктів, а також втілення в життя нових.

У січні 2024 р., з огляду на позитивний досвід успішної реалізації проєкту, провідні спеціалісти та фахівці ЛННБ України ім. В. Стефаніка подали заявку на грантову програму "Культурна спадщина" (ЛОТ 2. Кроссекторальні проєкти зі збереження культурної спадщини) від УКФ. Назва проєкту — "Репресована книга: (ре)презентація національної культурної спадщини з фондів ЛННБ України ім. В. Стефаніка". Бібліотека успішно пройшла технічний відбір та за результатами експертного оцінювання здобула 253 бали.

Відповідно до "Інструкції конкурсної програми" [1] чітко визначено строки реалізації проєкту: червень—жовтень 2024 р., тому до початку робіт має бути підписаний договір щодо співпраці, в якому передбачено графік платежів, адже грант перераховують кількома траншами. Важливо врахувати цю особливість, оскільки в кошторисі проєкту передбачено не тільки оплату праці членів команди, а й витрати на закупівлю відповідного обладнання чи надані послуги (у нашому випадку — друк ілюстрованого каталогу тематичної книжкової виставки).

Метою проєкту є збереження, вивчення й популяризація національного культурного надбання через створення й удоступнення цифрових копій рідкісних та цінних видань, які в період радянської Львова (1939—1941) і повоєнний час були проскрибовані з огляду на зміст та особу автора, а також на десятиліття закриті у відділі спецфондів ЛННБ України ім. В. Стефаніка з грифом "ідеологічно-шкідливі", "націоналістичні", "католицькі", "буржуазно-економічні", "окупаційні" тощо.

У межах проєкту передбачено створення низки культурно-мистецьких продуктів, зокрема:

— формування страхового фонду повнотекстових цифрових копій видань із колишнього спецфонду ЛННБ України ім. В. Стефаніка;

— надання вільного доступу до них на офіційному вебсайті книгозбірні (<http://www.lsl.lviv.ua>) у межах окремої спеціалізованої колекції "Репресована книга (1900—1939): видання із колишнього відділу спецфондів ЛННБ України ім. В. Стефаніка";

— організація тематичної книжкової виставки й видання ілюстрованого каталогу в паперовій та електронній версіях;

— здійснення історико-книгознавчих досліджень відібраних видань та їх репрезентація на міжнародних і вітчизняних науково-практичних заходах;

— проведення в межах бібліотечної установи різноманітних заходів із популяризації книжкової спадщини, яка тривалий час була ізольована від суспільства у спецфонді ЛННБ України ім. В. Стефаніка.

Для оцифрування заплановано відібрати щонайменше 500 друк. од. з урахуванням їхнього змістового наповнення, художнього, історичного, етнографічного й наукового значення, а також фізичного стану. Як і в попередньому проєкті, заплановано створення страхового фонду видань і цифрової колекції за тією самою технологією. Додатковим завданням є організація тематичної книжкової виставки та випуск її ілюстрованого каталогу, для чого в кошторис проєкту закладено купівлю відповідної техніки й витрати на видання книги у друкарні.

Для успішної реалізації проєкту, а також проведення інноваційної експозиції у виставковій залі бібліотеки передбачено закупити коштом грантодавця таке обладнання:

1. Системні блоки Десктоп Technic-Pro (Intel Core i5-10400/H470/DDR4 8GB/HDD 1TB+SSD 240Gb/450W/W11Pro/MS Office/KB&M/UPS) (5 шт.) для оновлення техніки виконавців проєкту й ефективного облаштування робочих місць.

2. Ноутбук (15,6"/процесор i5/SSD 512/16 Гб/MSWindows 11/MSoftware/), який використовуватимуть як складову частину АРМ. У комплексі зі сканерами штрих-кодів він дасть змогу працювати у фондосховищі бібліотеки, де бракує доступу до електромереж, а також слугуватиме для створення, зберігання та відтворення запланованих презентаційних заходів.

3. Пристрої для сканування книжкових видань. Заплановано придбання 3 сканерів для оцифрування документів різного формату: Xerox B305 (A4); Xerox B1025 (A3); Xerox WorkCentre 3025BI.

4. Сенсорна панель Prestigio 43" IPS для нестандартної й творчої репрезентації інтерак-

тивної виставки, запланованої в межах реалізації проекту. Окрім того, пристрій доцільно використовувати для розміщення інформативної презентації, оголошень, пошуку потрібної інформації. Основні параметри: роздільна здатність — Full HD; тип сенсора — IR; режим роботи — 16/7; вбудовані динаміки 2x5 W; 10 одночасних дотиків; загартоване захисне скло 3 мм.

5. Спеціалізований процесорний вбудований блок для керування інтерактивною демонстраційною панеллю (Intel Core i5/8 ГБ DDR SDRAM/SSD 128/LAN/інтегрований Wi-Fi 802.11b/g/n; Microsoft Windows 10 IoT Enterprise/основні порти підключення, які замикаються на ключ).

Висновки. Результатом поетапного втілення національного проекту та грантових програм є: 1) проведення реставраційних робіт приміщень бібліотеки та створення сучасних креативних просторів для відвідувачів; 2) удосконалення матеріально-технічної бази установи завдяки придбанню техніки та комплектування; 3) створення інноваційних культурно-мистецьких продуктів, які забезпечать ефективний захист і збереження унікальних фондів ЛННБ України ім. В. Стефаника, що становлять історико-культурну спадщину та є національним надбанням України; 4) забезпечення професійного зростання бібліотечних фахівців і спеціалістів, набуття ними знань у сфері проектного менеджменту.

Список бібліографічних посилань

1. Конкурсна програма Українського культурного фонду. Культурна спадщина : ЛОТ 2 Кроссекторальні проєкти зі збереження культурної спадщини : [інструкція для заявників, затв. Наказом Українського культурного фонду, 30.11.2023, № 84]. *Український культурний фонд* : офіц. вебсайт. Київ, 2024. URL: https://ucf.in.ua/storage/docs/19122023/ЛОТ2Кроссекторальніпроєкти2024_ea72f4204582e1c91b8995907cc3c68a9cc7de25.pdf.
2. Мельник-Хоха Г. Я., Зубко Н. Н. Гранти УКФ як передумова реалізації проєктів із збереження книжкової спадщини. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнародної наукової конференції (3—5 жовтня 2023 р.). Київ : НБУВ, 2023. С. 76—79.
3. Fershtei V., Mudrokha V., Popadiuk N., Melnyk-Khokha G. Project-Innovation Activity In The Vasyl Stefanyk National Scientific Library Of Ukraine In Lviv. 2021 *IEEE: 16th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*. 2021. Vol. 2. P. 391—394.
4. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Mudrokha V. Contemporary technologies of presenting Scientific Library's electronic digital resources in the global information medium. 2022 *IEEE: 17th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*. 2022. P. 377—381.
5. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N., Mudrokha V. Project solutions for integration of the "Book heritage of the Shevchenko scientific society (1873—1913)": digital collection into the library's electronic infrastructure. *CEUR Workshop Proceedings, 4th International Workshop IT Project Management, ITPM 2023*. 2023. Т. 3453. P. 206—215.
6. Melnyk-Khokha G., Zubko N., Mudrokha V. Project solutions and communication strategies for the successful implementation of the grant project "Digital collection of book heritage of the Shevchenko Scientific Society (1874—1913)". 2023 *IEEE: 18th International Conference on Computer Science and Information Technologies*. Lviv. 2023. P. 1—6.

Valentyna Mudrokha,

PhD of Social Communications,

*Senior Researcher, Head of the Department of Library Science
of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv*

***Innovative development of the library:
project solutions and grant programs***

The purpose of the article. The article presents the experience of participation V. Stefanyk LNSL of Ukraine in the "Great Restoration" program of the national project "Great Construction" (2021), as well as grant programs from the Ukrainian Cultural Foundation "Cultural Heritage" (2023; 2024). **The research methodology** involves the use of a set of research methods: analysis, synthesis, classification and systematization of theoretical data, analytical and documentary analysis. **The scientific novelty** of the work is that: 1) the main ideas of the developed projects, features and specifics of their implementation are considered; 2) expected results are outlined; 3) it has been established that digitization of books, on the one hand, contributes to the preservation and protection of unique, rare and valuable editions, and on the other hand, it provides an opportunity to create an insurance fund for the library; 4) representation on the official website of the institution of digital collections and provision of open access to them 24/7 contributes to

the disclosure of the funds of the V. Stefanyk LNSL of Ukraine, to publicize its rich historical and cultural heritage and national heritage for a wide audience of interested persons. **Conclusions.** Attracting additional funds will enable the institution not only to improve its material and technical base, but also to implement many more creative and creative projects, which would be impossible due to lack of funding and lack of necessary equipment. The library's participation in open projects and grant competitions has a positive effect on the professional development of employees, as it ensures that they acquire new skills and knowledge related to the specifics of development and effective implementation into life of innovative ideas.

Keywords: Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv; Ukrainian Cultural Foundation; national project; grant program; digitization; insurance fund of the library; digital collection

References

1. Instruksiiia LOT 2 Krosssektoralni proiektu zi zberezhenia kulturnoi spadshchyny. (2024). Available at: https://ucf.in.ua/storage/docs/19122023/ЛОТ2Кроссекторальніпроекти2024_ea72f4204582e1c91b8995907cc3c68a9cc7de25.pdf.
2. Melnyk-Khokha G. & Zubko N. (2023). Hranty Ukrainskoho kulturnoho fondu yak peredumova realizatsii projektiv iz zberezhenia knyzhkovoi spadshchyny. *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Aktualni pytannia zberezhenia ta innovatsiinoho rozvytku naukovykh bibliotek: materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii (3—5 zhovtnia 2023 r.)*. Kyiv: NBUV, pp. 76—79.
3. Fershteï V., Mudrokha V., Popadiuk N. & Melnyk-Khokha G. (2021). Project-Innovation Activity In The Vasyl Stefanyk National Scientific Library Of Ukraine In Lviv. *2021 IEEE: 16th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*, vol. 2, pp. 391—394.
4. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N. & Mudrokha V. (2022). Contemporary technologies of presenting Scientific Library's electronic digital resources in the global information medium. *2022 IEEE: 17th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*, pp. 377—381.
5. Melnyk-Khokha G., Popadiuk N., Zubko N. & Mudrokha V. (2023). Project solutions for integration of the "Book heritage of the Shevchenko scientific society (1873—1913)": digital collection into the library's electronic infrastructure. *CEUR Workshop Proceedings, 4th International Workshop IT Project Management, ITPM 2023*, t. 3453, pp. 206—215.
6. Melnyk-Khokha G., Zubko N. & Mudrokha V. (2023). Project solutions and communication strategies for the successful implementation of the grant project "Digital collection of book heritage of the Shevchenko Scientific Society (1874—1913)". *2023 IEEE: 18th International Conference on Computer Science and Information Technologies*. Lviv, pp. 1—6.

Надійшла до редакції 19 квітня 2024 року

УДК 005.92:004.63]:[004.774:001.103.2]](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.5(334).24-32

Галина Мельник-Хоха,

наукова співробітниця

відділу бібліотекознавства Львівської національної

наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка,

e-mail: galja-m@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7357-2163>

Роль метаданих в організації доступу до цифрових колекцій електронної бібліотеки

У статті розглянуто роль метаданих у керуванні бібліографічними даними у цифровій формі. Доведено, що використання метаданих сприяє підвищенню ефективності організації доступу, пошуку та управління бібліографічними даними.

Через систематичний аналіз використання метаданих у формуванні цифрових колекцій, зокрема на прикладі опису цифрових копій архівних документів із фонду відділу рукописів Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка у Львові, з'ясовано, що метадані значно спрощують доступ, пошук, інтеграцію та управління цифровими ресурсами.

Наукова новизна полягає в систематичному дослідженні специфіки застосування метаданих в окресленому контексті. Визначено важливу роль метаданих у розв'язанні проблем керування цифровими бібліографічними даними.